

Η Ανατολική Μεσόγειος μεταξύ υδρογονανθράκων και ΑΠΕ

Οι πρόσφατες πυρκαγιές και η ένταση του θερινού καύσωνος έφεραν με τραγικό τρόπο στην επικαιρότητα το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής. Ήδη από τον Δεκέμβριο του 2019, η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έχει υπογραμμίσει παρουσιάζοντας την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal) ότι «το παλαιό μοντέλο ανάπτυξης που στηρίζεται στα ορυκτά καύσιμα και τη ρύπανση έχει ξεπεραστεί και δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες του πλανήτη μας». Απαιτείται πλέον αλλαγή παραδείγματος, ενώ οι επενδύσεις σε νέες ενεργειακές υποδομές αποτελούν αδήριτη ανάγκη, όπως διαπιστώθηκε με τις ελλείψεις ηλεκτρικής ενέργειας κατά τους θερινούς μήνες.

Κατά τη συζήτηση για την ανάπτυξη των ενεργειακών υποδομών της Ανατολικής Μεσογείου την τελευταία δεκαετία δόθηκε έμφαση στην έρευνα και εκμετάλλευση των υποθαλασσίων κοιτασμάτων φυσικού αερίου που ανακαλύφθηκαν στις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες της Αιγύπτου, του Ισραήλ και της Κύπρου αλλά και στους τρόπους τροφοδοσίας της ευρωπαϊκής αγοράς. Οι περιφερειακές διενέξεις και η προϊούσα αποσταθεροποίηση της περιοχής δεν επέτρεψαν την ταχεία υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων. Οι νέες οικονομικές συνθήκες λόγω της πανδημίας, η κλιματική αλλαγή, αλλά και οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας καθιστούν όλο και πιο δύσκολα την υλοποίηση των συζητούμενων επενδύσεων.

ΓΝΩΜΗ

ΤΩΝ **ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ** ΚΑΙ **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΕΒΟΓΙΑΝΝΗ**

Ενώ η ευκαιρία για την ανάδειξη της Ανατολικής Μεσογείου σε μείζονα εξαγωγέα υδρογονανθράκων προς την ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας φαίνεται να χάνεται, μια άλλη αναδεικνύεται. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη της Μεσογείου, μέλη και μη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια, για να επαναπροσδιορίσουν τις σχέσεις τους και να μεταρρυθμίσουν τις οικονομίες τους. Η Ανατολική Μεσόγειος μπορεί να αναδειχθεί σε ηγέτιδα της ενεργειακής μετάβασης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με έμφαση στην ανάπτυξη υποδομών για την παραγωγή, αποθήκευση και μεταφορά ανανεώσιμης ενέργειας προς την ευρωπαϊκή αγορά. Το συγκριτικό πλεονέκτημα της Μεσογείου ως προς την παραγωγή ηλιακής και αιολικής ενέργειας και οι συνέργειές της με την αναπτυσσόμενη βιομηχανία υδρογόνου είναι προφανείς. Η ανάγκη για περισσότερες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σημαίνει ότι θα υπάρχει περισσότερο μεταβλητή και διαλείπουσα παραγωγή ενέργειας, η οποία θα απαιτεί λύσεις μηδενικών εκπομπών για την παροχή ευελιξίας στο ενεργειακό σύστημα. Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στην ανάπτυξη των απαραίτητων υποδομών, του ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς και στην εύρεση των αναγκαίων κεφαλαίων για την υλοποίηση φιλόδοξων έργων ανανεώσιμης ενέργειας είναι καθοριστική.

Η ανάπτυξη υπερακτίων αιολικών πάρκων στις ελληνικές θάλασσες αποτελεί μία από τις πιθανές επιλογές. Η βιωσιμότητα τέτοιων σχεδίων ενισχύεται λόγω της μείωσης του κόστους παραγωγής της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας και των πλωτών τεχνολογιών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσίασε πρόσφατα μια «Στρατηγική για τις Υπεράκτιες Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας» και δημοσίευσε στοιχεία σχετικά με το δυναμικό των υπερακτίων δικτύων στη Μεσόγειο. Η στρατηγική στοχεύει στην επίτευξη 300 GW υπεράκτιας αιολικής εγκατεστημένης ισχύος έως το 2050 και 40 GW από ωκεάνιες πηγές ενέργειας. Η Ελλάς διαθέτει περίπου 6.000 νησιά, βραχονησίδες και βράχους, ορισμένα από τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν ιδανικές τοποθεσίες για την ανάπτυξη και παραγωγή αιολικής και ωκεάνιας ενέργειας.

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπλάνκεν. Ο Κωνσταντίνος Λεβογιάννης είναι ερευνητής του Προγράμματος «Winds of Change» του E/A-MEP και επικεφαλής των Ευρωπαϊκών Υποθέσεων στην εταιρεία Nel Hydrogen.